

Інститут
масової
інформації

Photo by Rodion Kutsaev on Unsplash.

РІЧНИЙ ЗВІТ ЗА 2020 РІК ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНСТИТУТ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Моніторинги, аналітика, навчальні проекти,
міжнародна співпраця у сфері медіа журналістики України

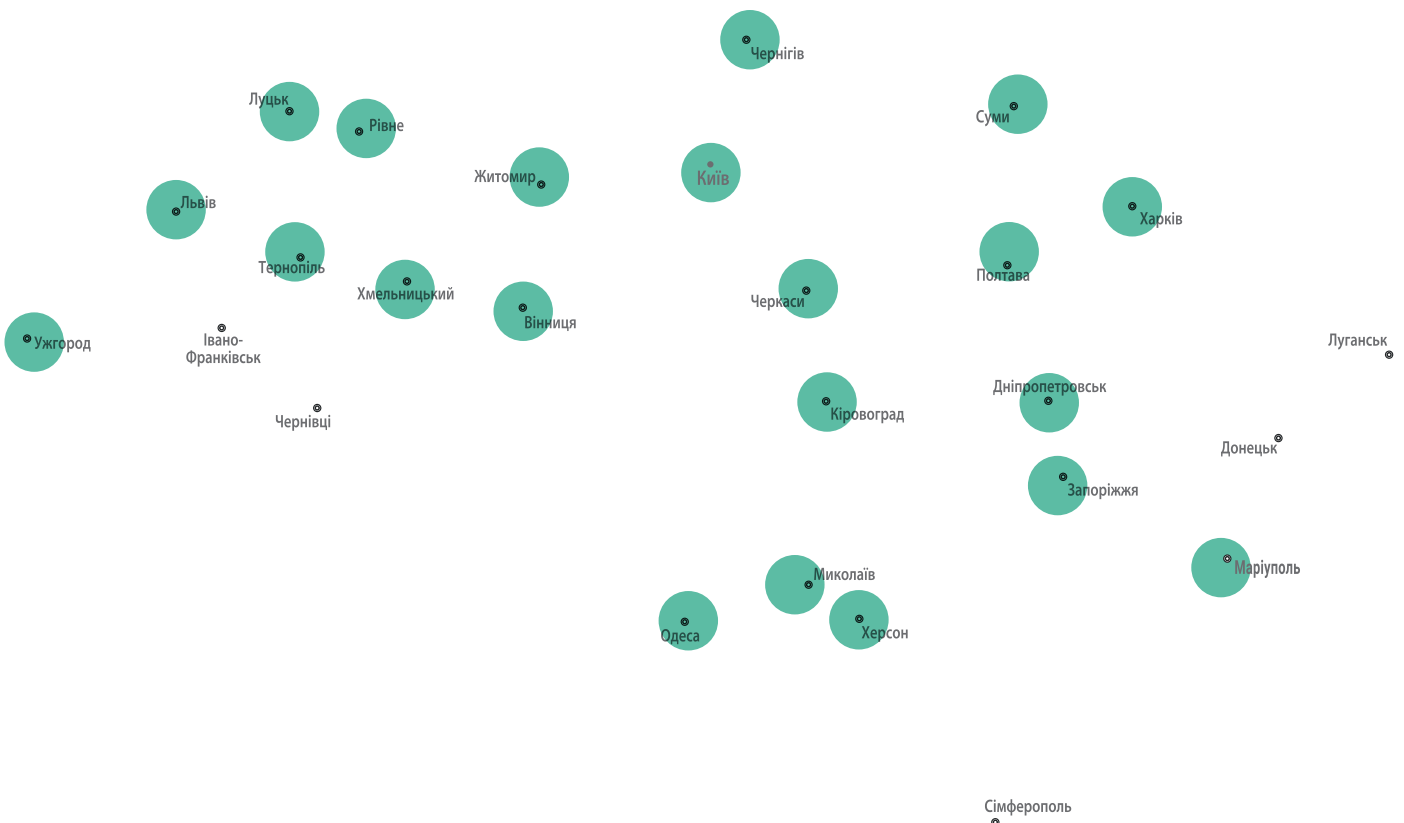
Інститут
масової
інформації

Якісна журналістика заради європейської України

- Інновації
- Команда
- Якість
- Відповідальність

Інститут масової інформації (ІМІ) - провідна українська медійна громадська організація, заснована у 1996 році.

ІМІ займається підготовкою аналітики в сфері свободи слова, професійних та етичних стандартів журналістики; організовує кампанії, розробляє зміни до законодавства України та провадить діяльність у сфері медіаграмотності та захисту прав журналістів. Має мережу представників у 20 регіонах України.

ЗМІСТ

1. Моніторинг та аналітика	4
2. Захист свободи слова і прав журналістів	11
3. Саморегуляція і розвиток якісної журналістики	14
4. Проведення інформаційних кампаній	16
5. Підготовка навчальних матеріалів та проведення тренінгів	18
6. Участь ІМІ в українських та міжнародних організаціях та партнерстві	22
7. Фінансова підтримка	23

2. МОНІТОРИНГ ТА АНАЛІТИКА

- 40% редакцій провідних українських ЗМІ регулярно використовують моніторинги ІМІ для спілкування з рекламодавцями.
- Підготовлено рейтинг “Білий Список” онлайн-медіа, які дотримуються професійних стандартів.
- За даними ІМІ прозорість онлайн-медіа за 2020 рік зросла на 12%.
- В рамках проекту InfoCrime було виявлено ключові тренди дезінформації

1. МОНІТОРИНГ ТА АНАЛІТИКА

Підготовлено

196

аналітичних матеріалів
на загальноукраїнському рівні

Підготовлено

169

регіональних аналітиків,
що стосувалися 20ти регіонів

Опрацьовано понад

150 000

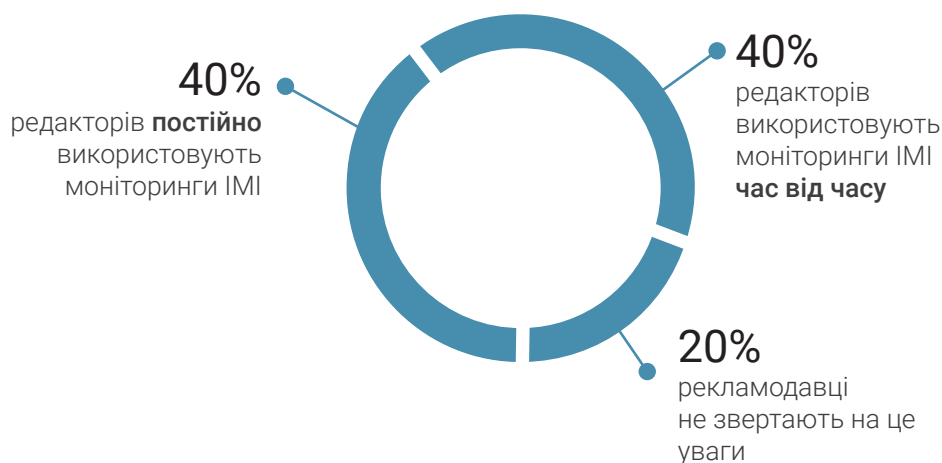
матеріалів

Загальна аудиторія досліджень понад

5 000 000

 осіб

Згідно результатів анонімного опитування головних редакторів провідних українських онлайн медіа, 40% постійно використовують моніторинги ІМІ для спілкування з рекламодавцями, 40% використовують їх час від часу (залежно від їх позиції в рейтингу), і 20% - що їхні рекламодавці не звертають на це уваги.

1. МОНІТОРИНГ ТА АНАЛІТИКА

Підготовлено Білий список якісних українських онлайн-медіа, в який увійшло 10 загальнонаціональних онлайн-медіа України:

Медіа та достовірність

серпень
2020

Білий список

Загальноукраїнські онлайн-медіа, які набрали найбільше балів за результатами оцінки дотримання професійних стандартів, та мали найнижчі показники маніпуляцій, джинси, фейків станом на серпень 2020 року.

Ліга

Українська Правда

Дзеркало Тижня

Букви

Укрінформ

Цензор

Громадське

Радіо Свобода

Український Тиждень

Суспільне

Дослідження джинси в 19 топ-онлайн медіа протягом року засвідчило що основним замовником політичної джинси була політсила ОПЗЖ.

Лева частина цих матеріалів розміщувалась на сайтах 112.ua та Newsone.

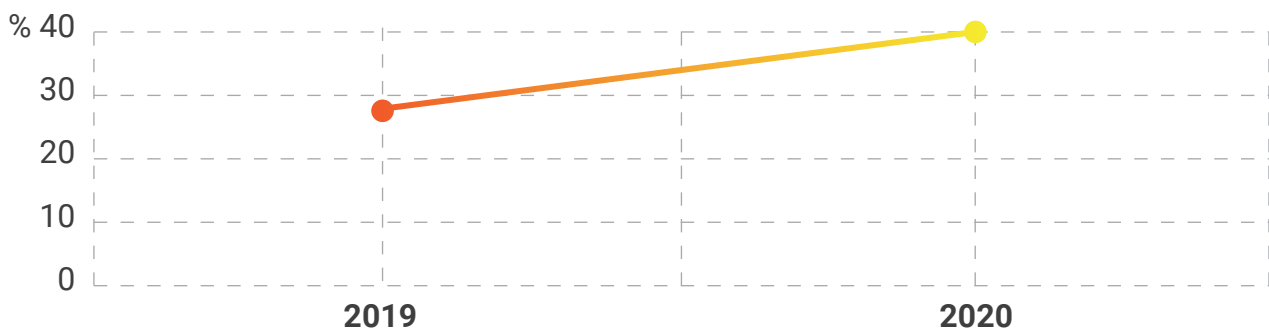

1. МОНІТОРИНГ ТА АНАЛІТИКА

Дослідження джинси в 20 регіонах України у жовтні 2020 року показало, що найбільше матеріалів із ознаками політичної замовності публікують онлайн-медіа Дніпра, Херсона, і Вінниці.

За даними ІМІ, прозорість онлайн-медіа порівняно з 2019 роком на 12%. Станом на серпень 2020 року, 40% загальноукраїнських онлайн-медіа продемонструвало прозорість своїх даних.

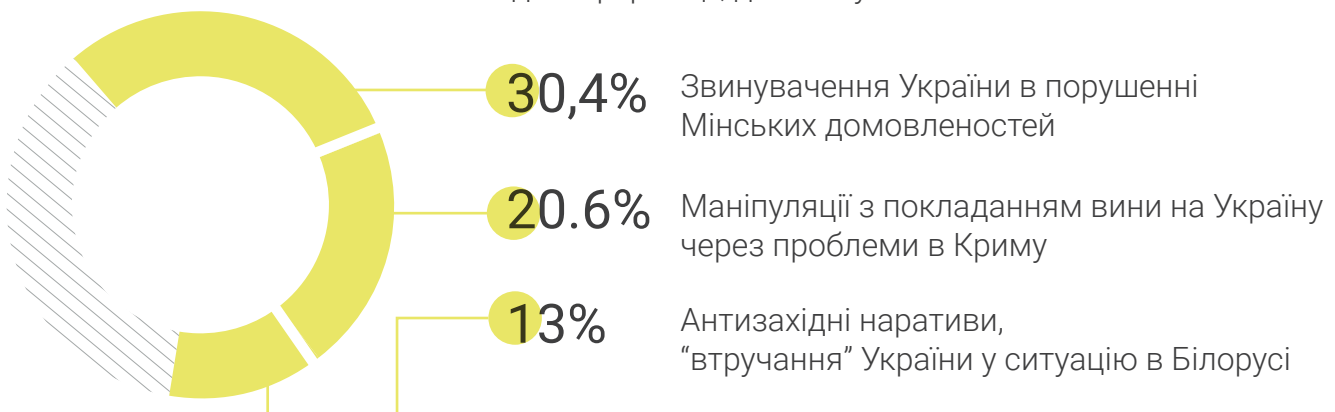

1. МОНІТОРИНГ ТА АНАЛІТИКА

ІМІ було започатковано проєкт Infocrime у чотирьох регіонах України – Одесі, Херсоні, Луцьку та Кропивницькому. У межах проєкту було спростовано 121 фейк та 2706 маніпуляції на регіональному рівні, та 151 фейк і майже 500 маніпуляцій в загальноукраїнських медіа.

Експерти ІМІ також встановили ключові тренди і наративи дезінформації, до яких увійшли:

1. МОНИТОРИНГ ТА АНАЛІТИКА

ІМІ проводить системні дослідження медіа в Східних і південних регіонах України, зокрема - дослідження медіа окупованих територій.

Понад 30% матеріалів про Україну в медіа окупованих територій Донбасу містять фейки і маніпуляції.

Що стосується Криму, протягом останніх двох років кількість новин про Україну в найпопулярніших кримських медіа скоротилася втричі:

квітень 2020

57

квітень 2019

155

1. МОНИТОРИНГ ТА АНАЛІТИКА

ПРОВАЛ У ПРОКАТІ. "ВІДОСІКИ" ЗЕЛЕНЬСЬКОГО ВТРАЧАЮТЬ МІЛЬЙОНИ ГЛЯДАЧІВ

13.05.2020, 11:38 ОЛЕКСІЙ БРАТУЩАК

Фото – Facebook / Volodymyr Zelensky

"Віртуальний кандидат". Так Володимира Зеленського називали рік тому. Усе через те, що замість традиційної виборчої кампанії він вів комунікацію з виборцями через соцмережі, насамперед за допомогою "відосіків".

"ТЕЛЕГА" ДЛЯ "СЛУГИ". ЯК ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛИ, ЩО, ЙМОВІРНО, ВЕДУТЬСЯ З РОСІЇ, ВПЛИВАЮТЬ НА РОБОТУ РАДИ

13.07.2020, 12:56

Ми проаналізували вміст улюблених телеграм-каналів депутатів "Слуги народу" за період з 1 вересня 2019 до 1 квітня 2020 року, щоб з'ясувати, як понад 10 тисяч повідомлень могли вплинути на ухвалення рішень у Верховній Раді.

ЗВІТ З МОНИТОРИНГУ ДОТРИМАННЯ ПРОФСТАНДАРТІВ В ОНЛАЙН-МЕДІА. ДРУГА ХВИЛЯ МОНИТОРИНГУ У 2020 РОЦІ

14.05.2020, 15:32

Фото – dreamstime

Відразу шість онлайн-медіа очолили список найкращих ЗМІ щодо дотримання професійних стандартів: "Дзеркало тижня", "Український тиждень", "Ліга", Укрінформ, "Букви" та Суспільне.

2. ЗАХИСТ СВОБОДИ СЛОВА І ПРАВ ЖУРНАЛІСТІВ

- Зафіксовано 229 порушень свободи слова у 2020 році.
- Надано 342 юридичні консультації журналістам через гарячу лінію ІМІ.
- На підставі заяв від ІМІ українська поліція відкрила і почала розслідування 26 кримінальних справ за фактами нападів на журналістів.
- До уваги обласних відділень Нацполіції понад 50 випадків порушень, пов'язаних з свободою слова і тиском на журналістів у регіонах.

2. ЗАХИСТ СВОБОДИ СЛОВА І ПРАВ ЖУРНАЛІСТІВ

На підставі заяв від ІМІ українська поліція відкрила і почала розслідування 26 кримінальних справ за фактами нападів на журналістів.

Отримавши скарги від регіональних журналістів щодо «карантинних» обмежень перевезень, ІМІ надіслала **48 офіційних листів** до обласних та міських рад України, закликаючи їх гарантувати безкоштовне перевезення журналістів. ІМІ отримала **12 позитивних відповідей від міських рад**.

Представники ІМІ в регіонах України провели понад **20 зустрічей з місцевою поліцією, і добилися повторного перегляду щонайменше 10 справ**, пов'язаних з нападами на журналістів. Регіональні представники ІМІ передали до уваги обласних відділень Нацполіції понад 50 випадків порушень, пов'язаних з свободою слова і тиском на журналістів.

342 юридичні консультації журналістам та ЗМІ було надано через гарячу лінію ІМІ.

Кількість юрконсультацій ІМІ у порівнянні з 2019 роком зросла на 40%

2020

2019

Юристи ІМІ розробили пропозиції до законопроектів "Про медіа", щодо протидії дезінформації, та увійшли до низки робочих груп при Комітеті ВР з питань інформаційної політики, з метою розробки законопроектів для захисту професійної діяльності журналістів.

На сайті ІМІ було **оприлюднено 52 юридичних матеріали** щодо специфіки роботи журналіста під час пандемії коронавірусу, змін у законодавстві, виборчого процесу; щодо безпеки роботи журналіста в різних умовах; коментарі щодо законопроекту про медіа тощо.

ІМІ підготував **понад 28 матеріалів із рекомендаціями для медіа та журналістів**, статті отримали понад 60 тис переглядів.

На сайті Джей-мама **вийшов 51 матеріал**, серед них тести й рекомендації, які були підготовлені за допомогою провідних експертів з безпеки і юристів. Загальна аудиторія матеріалів складала понад 40 тис осіб.

Дані ІМІ щодо моніторингу свободи вираження поглядів використовувались як національними державними органами, так і міжнародними організаціями для підготовки заяв та іншої діяльності.

Ombudsman of Ukraine

OSCE

European Union

REPORTERS WITHOUT BORDERS FOR PRESS FREEDOM

2. ЗАХИСТ СВОБОДИ СЛОВА І ПРАВ ЖУРНАЛІСТІВ

Найпоширенішим порушенням стала фізична агресія, на яку припало 74% від всіх порушень свободи слова в Україні.

74%
фізична агресія
проти журналістів

62 порушення свободи слова в 2020 році були пов'язані з карантинном, запровадженим через пандемію коронавірусу. Це майже третина (27%) від загальної кількості порушень свободи слова в Україні.

3. САМОРЕГУЛЯЦІЯ І РОЗВИТОК ЯКІСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

- Започатковано системне проведення опитувань журналістів та медійників.
- “МедіаЧек” отримав 103 звернення від громадян у 2020 році.
- У рамках “Медіаруху” ІМІ ініціював та\ або підписав 12 заяв, на які було отримано реакцію влади.
- Експертами ІМІ було підготовлено аналітичний звіт за результатами дослідження, що стосувалося пандемії Covid-19.

3. САМОРЕГУЛЯЦІЯ І РОЗВИТОК ЯКІСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

У 2020 році ІМІ започаткував **системні опитування журналістів та медійників**, у зв'язку з карантином. Завдяки опитуванням було з'ясовано:

- у зв'язку з карантином 22% журналістів зіткнулися з **фінансовими проблемами**.
- Під час карантину 22% медійників мають **проблеми із заробітною платою** у вигляді затримок та скорочень.
- Разом з тим, медійники відзначають 20% **ріст уваги аудиторії** до їхніх видань.
- **46% жінок-журналісток відчули збільшення навантаження** внаслідок роботи з дому.
- Тоді як **тільки 22% чоловіків-журналістів** відзначають збільшення навантаження.
- **Тільки 2,5%** українських журналістів **не відчують стурбованості** через карантин, пов'язаний з пандемією коронавірусу.
- Половина редакцій під час карантину не забезпечувала журналістів **засобами захисту**.
- У грудні 2020 року 65% редакцій українських медіа працювали віддалено.
- А згідно з дослідженням ІМІ в травні 2020 року, віддалено працювали лише 47% редакцій.

Механізм подання скарг на журналістські матеріали “МедіаЧек”, запроваджений за підтримки ІМІ та Detector Media, **отримав 103 звернення від громадян у 2020 році**. Експерти та юристи підготували **54 висновки за результатами звернень**. Це робить “МедіаЧек” найефективнішим та найактивнішим механізмом саморегуляції в Україні.

Також експертами ІМІ було **підготовлено аналітичний** звіт за результатами дослідження, що стосувалося роботи та життя журналістів під час карантину, пов'язаного з пандемією коронавірусу (штам Covid-19) в Україні та світі, а також впливу наслідків пандемії на медіа.

У рамках “Медіаруху” ІМІ ініціював та/або підписав 12 заяв, на які було отримано реакцію влади.

4. ПРОВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ КАМПАНІЙ

- Зібрано 74 актуальних матеріали з рекомендаціями щодо висвітлення пандемії, правові та безпекові поради.
- Запущено сайт для журналістів “Антиковід. Гід для медійників”
- Проведені конкурси “Ловифейк” та “ЛовиКОРОНАфейк” зібрали заявки з 18 регіонів України.

4. ПРОВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ

IMI, у партнерстві з Детектором Медіа, НАМ, Інститутом Демократії ім.Пилипа Орлика, Донецьким інститутом інформації, та Media Development Foundation, **запустив сайт для журналістів “Антиковід. Гід для медійників”**. На сайті було зібрано **74 актуальних матеріали**, зокрема з рекомендаціями щодо висвітлення інформації про коронавірус, правові поради стосовно роботи журналістів, зокрема під час надзвичайного стану, та поради з безпеки й захисту медійників під час пандемії.

Аудиторія сайту склала понад 70 тис. осіб.

На конкурси “ЛовиКОРОНАфейк” та “Лови фейк” було **отримано заявки з 18 регіонів України**. Незалежне журі у складі експертів IMI, СтопФейк, та “По той бік новин” **обрано 17 переможців з 11 регіонів**.

У регіонах України **місцеві медіа зробили власні новини і передачі про переможців** конкурсу, серед яких були вчителі, школярі, та люди немедійних професій.

АНТИКОВІД

Гід для медійників

На цьому сайті ви знайдете чітку і корисну інформацію, яка допоможе медійникам якнайкраще працювати навіть в умовах пандемії.

Журналісти, редактори, фотографи і оператори, керівники редакцій, медіаменеджери, репортери і фрілансери, блогери та пресекретарі, які зіткнулися з невизначеністю, питаннями щодо термінології, юридичними особливостями журналістської роботи, етичними викликами, чи проблемами з безпекою - якщо ви не знайдете відповіді на ваше запитання тут, пишіть нам, і ми постараємося оперативно відповісти.

Ми не претендуємо на те, щоб бути істиною в останній інстанції. Ми хочемо підтримати надзвичайно важливу роботу, яку виконують медійники - за надзвичайно складних умов.

Будьте здорові, і не забувайте посміхатися!

5. ПІДГОТОВКА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГІВ

- Видано електроний посібник “Робота під PRESSom. Посібник для безпечної повсякденної роботи медійників”.
- Проведено понад 10 тренінгів і навчальних заходів, в яких взяло участь 756 журналістів, експертів та чиновників.
- Юристами ІМІ проведено серію юридичних вебінарів, тренінгів та семінарів для керівників реформованих ЗМІ та держслужбовців.

5. ПІДГОТОВКА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГІВ

Медіаекспертка, тренерка з безпеки ІМІ **Ірина Земляна** підготувала електронний посібник **“Робота під PRESSom. Посібник для безпечної повсякденної роботи медійників”**.

У написанні посібника брали участь:

експерти з цифрової безпеки ГО «Лабораторія цифрової безпеки»,

Олена Голуб, експертка з журналістських стандартів ГО «Інститут масової інформації»

Алі Сафаров, медіаюрист ГО «Інститут масової інформації»

Експерти-консультанти:

Роман Головенко, медіаюрист ІМІ

Тритфілд Антон Федорець, кандидат психологічних наук, співзасновник платформи онлайн-психотерапії

Олексій Павлійчук, консультант з безпеки

за редакцією **Оксани Романюк**, виконавчої директорки ГО «Інститут масової інформації» .

На основі посібника, ІМІ було проведено серію веб-токів, розроблено низку електронних тестів та рекомендацій для журналістів.

5. ПІДГОТОВКА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГІВ

Загалом протягом 2020 року ІМІ провів понад 10 тренінгів і навчальних заходів, в яких взяло участь 756 журналістів, експертів та чиновників:

- 5 березня 2020 року відбулася публічна дискусія **“Добре/зле 8 березня”**, у якій взяли участь **23 журналісти, експерти, та громадські діячі**.
- 10 березня 2020 року в тренінгу **“Covid-19 в Україні. Правила висвітлення спалахів хвороб”**, який ІМІ проводив у партнерстві з ВООЗ і Київською Школою Економіки, взяло участь **20 журналістів**.
- У 2020р. ІМІ провів **5 вебінарів Академії Публічності**, в яких взяло участь понад **270 учасниць**, зареєструвалося та отримало матеріали вебінарів **671 учасниця** з різних регіонів України.

Жінки-експертки покращили навички публічності та самопрезентації, і понад 40 учасниць розказали, що почали негайно втілювати в життя рекомендації, почуті на семінарі.

Юристи ІМІ провели **5 юридичних вебінарів** для медіа та журналістів про особливості передвиборчого законодавства, у яких взяли участь **123 особи**.

Юрист ІМІ провів **семінари для керівників реформованих друкованих ЗМІ**, в яких взяло участь **34 особи**. Семінари організовано ОБСЄ разом з Інститутом підвищення кваліфікації працівників телебачення, радіомовлення при Держкомтелерадіо.

Також юристом ІМІ було проведено **семінари для державних службовців щодо правового регулювання доступу до публічної інформації**. Взяло участь **286 осіб**. Семінари було організовано Центром підвищення кваліфікації держслужбовців.

zoom вебінар

Ніна Кур'ята,
екс-голова редакторка
ВВС Україна,
медіаконсультантка

АКАДЕМІЯ ПУБЛІЧНОСТІ

Чого хочуть медіа і що Ви можете їм дати?

9 липня 16:00

Інститут масової інформації

zoom вебінар

Марія Фабричева,
психотерапевтка,
тренерка, медіаторка

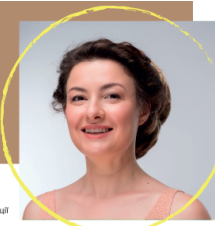
АКАДЕМІЯ ПУБЛІЧНОСТІ

Як протистояти онлайн булінгу та впертися з його наслідками

16 липня 16:00

Інститут масової інформації

zoom вебінар

Уляна Ходорівська,
кар'єрна консультантка

АКАДЕМІЯ ПУБЛІЧНОСТІ

Синдром самозванки: як почати публічно говорити про свою роботу

23 липня 16:00

Інститут масової інформації

zoom вебінар

Ірена Карпа,
письменниця,
громадська діячка,
екс-дипломатка

АКАДЕМІЯ ПУБЛІЧНОСТІ

Як перебороти персональний страх і стати публічною

2 липня 17:00

Інститут масової інформації

5. ПІДГОТОВКА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГІВ

IMI також провів низку публічних **онлайн-розмов** з безпеки та інших важливих аспектів журналістики, які переглянуло **понад 20 тис. осіб**.

Зокрема:
22 жовтня 2020 року відбувся онлайн виборчий talk про безпеку для медійників.

На заході обговорили несподіванки, які можуть очікувати журналістів на дільницях, розібрали ситуації з життя, в які потрапляли журналісти, і дали професійні поради з безпеки.

Вебінар переглянуло понад 600 осіб.

Виборчий talk про безпеку журналістів 22 ЖОВТНЯ 17:00

Станіслав Козлюк репортер та фоторепортер "Українського тижня"

Ірина Земляна медіаекспертка та тренерка з безпеки IMI

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ

Інститут масової інформації

Захід проводить ГО «Інститут Масової Інформації» за підтримки Міжнародного Фонду «Відродження»

*фото взяті з особистих facebook-сторінок спікерів

4 листопада у співпраці з ЮНІСЕФ відбувся онлайн-talk про безпечну роботу журналістів в умовах COVID-19.

Обговорили особливості роботи журналістів в умовах COVID-19 висвітлення подій в громадських місцях, відвідання пресконференції, висвітлення тем коронавірусу в Україні, роботи в лікарнях чи в потенційно небезпечних місцях.

Спікери заходу:

Катерина Булавінова, інфекціоністка, експертка ЮНІСЕФ, експертка по вакцинації,

Євген Малолетка, український фотожурналіст.

Вебінар подивилося понад 8200 осіб.

Пандемічний talk про безпеку медійників в умовах COVID-19 04/11 16:00

Спікери

Катерина Булавінова медична експертка ЮНІСЕФ в Україні

Євгеній Малолетка фотокореспондент Associated Press

Модераторка

Ірина Земляна медіатренерка IMI

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ

unicef

Інститут масової інформації

6. УЧАСТЬ ІМІ В УКРАЇНСЬКИХ ТА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА ПАРТНЕРСТВІ

- ІМІ стали партнерами Глобальної журналістської ініціативи довіри.
- Оксану Романюк обрали членкинею наглядової ради Національної суспільної телерадіокомпанії України від громадських організацій у сфері журналістики
- ІМІ єдиний український партнер IFEX, Reporters without borders та Freedom House.

6. ПІДГОТОВКА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГІВ

У 2020 році ІМІ став партнером **Глобальної журналістської ініціативи довіри** (Journalism Trust Initiative), метою якої є формування глобального білого списку якісних медіа.

ІМІ продовжує бути **єдиною** українською організацією - партнером міжнародної медійної мережі IFEX, а також українським партнером "Репортерів без кордонів" та Freedom House.

JournalismTrustInitiative

Сторони домовилися, що JTІ використовуватиме результати моніторингу ІМІ та включить у свій рейтинг найкращі українські ЗМІ, які рекомендуватиме ІМІ.

Виконавчу директорку ГО "Інститут масової інформації" **Оксану Романюк** обрано членкинею наглядової ради Національної суспільної телерадіокомпанії України від громадських організацій у сфері журналістики.

Оксана Романюк була кандидаткою від восьми об'єднань, серед яких: громадська спілка "Українська асоціація медіа бізнесу", ГО "Інтерньюз-Україна", ГО "Інститут політичної інформації", ГО "Інститут демократії імені Пилипа Орлика", ГО "Інститут масової інформації", ГО "Фундація "Суспільність", Асоціація "НАМ", ГО "Національна асоціація медіа".

7. ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА

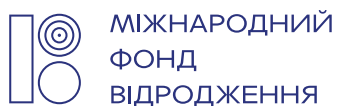
У 2020 ІМІ фінансово підтримували:

USAID, Internews Network, Open Society Foundation, Thomson Reuters, Freedom House, Фонд "Відродження", Посольство США, а також благодійні внески від громадян України, зроблені через сайт ІМІ.

**OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS**

**THOMSON
REUTERS**

Інститут
масової
інформації

Київ 2021